AVLAE
ROMANAE EXEMPLAR
ORATIO
DE
SANCTO IVONE
HABITA

AD EMINENTISSIMOS

S.R.E. CARDINALES

A IOSEPHO DOMINICO

BELHOMO ROMANO

SEM. ROM. CLERI.

ROMAE,

Typis Hæredum Francisci Corbelletti:

M. DC. LXI.

SVPERIORVM PERMISSV.

EMINENTISS. ET REVERENDISS. PRINCIPI

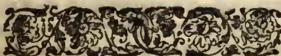
ODOARDO VECHIARELLIO

S. R. E.

CARD. AMPLISS.

IOSEPH DOMINICVS BELHOMVS

FOELICITATEM.

VM te Patrono, EMINENTISSIME Princeps, ſuerim Sacræ Confirmationis teſſera ornatus, omnia quæ ago, etſi minima, ſacrare tibi debeo, vt Patrocinio tuo firmata, vel non

timeant apparere publica in Luce, vel non erubeſcant. Id me impulit, vt hanc rudem orationem quam de S. IVONIS laudibus habui, Eminentiæ tuæ offerre auderem. Deſcripſi AVLAE EXEMPLAR ROMANAE, adeoque ſpeculum tibi ſiſto, in quo tuas licet inſpicere virtutes, quarum cauſa, purpuram, primarium Aulæ ornamentum, conſecutus fuiſti, omnibus probantibus; nunc enim maximè patuit, Exempla virtutum in Aula ſuis non carere honoribus. Valeas diu bono publico.

ORA-

ORATIO.

OVA hæc, atque illuſtris ædificatio, Em. P.P. nouum poſtulat, atque illuſtre orationis genus; maieſtas nempè loci parem deſiderat in dicendo maieſtatem. Verum ego nullam adhibere poſſum, aut ingenij, aut eloquentię ſpeciem tam luculentæ parietum formæ concolorem, adeòque niſi fallor, opportunè inde loquendi materiam præcerpam, vndè tantum ſplendidæ formæ exoritur. Oſtendam videlicet Iuonem eſſe Aulæ Romanæ Exemplar, ideòque illi fuiſſe meritò Templum in Romanæ Sapientiæ arce dedicatum.

Siquidem Aula Romana eminet, emicatque non modò dignitate, ſed etiam virtute; cum excellentia rei, gemino conſtare debeat apice, Dignitatis nimirum, & Virtutis; quarum vtraque erigit ſolium, ſed dignitas ſuprà corpora, Virtus ſupra animos; at in hos dominari propria eſt, ac ſingularis Aulæ Romanæ prærogatiua. Ex hoc liquet, iure optimo Iuonem nuncupari poſſe huius aulæ exemplar; namque eas velut in ſpeculo repræſentauit virtutes, quæ eiuſdem Aulæ candidatis maximè imitandæ, atque exprimendæ ſunt, tanquàm Imagines verè Romanæ.

Et quamquam innumerę ſint huiuſmodi Dotes, eæ-

que

que eximiæ, quatuor tamen primariæ videntur, scilicet, Amor Sapientię, Paupertatis patrocinium, Studium Religionis, & Animi cum Deo coniunctio: quibus non aliter Aula constat, quàm Natura elementis, quippè & ipsa Aula est altera quædam Natura animorum formatrix, & Aulæ elementa sunt virtutes.

Itaque primum eius elementum est amor Sapientiæ veluti Terra, in qua reliquæ Virtutes, ceù in basi subsistunt; Nisi amas sapientiam, virtutem oportet vel abhorreas, vel exuas; quemadmodum enim fabula finxit Mnemosynem Musarum, ità Veritas ex vero statuit sapientiam esse virtutum Matrem: Origo, & vena probæ actionis est veluti riuus ductus ex fonte probæ intelligentiæ: nam plerumque qui optimè sapit, optimè agit: Pari mensura deficiunt, ac proficiunt sapientia, & virtus. Idcircò Iuo, vix ab infantiæ cunabulis progressus ad pueritiæ crepundia, sese contulit ad sapientiæ castra, in quibus more egregij Bellatoris omnia stipendiorum genera merere non erubuit; Grammaticæ primum, & Humanitatis, deindè Philosophiæ, ac Iurisprudentiæ, ac demum Theologiæ vexilla secutus, tantum gloriæ Spiritum hausit, vt innumeras palmas, insignes triumphos, perennes laureas retulerit. De omnibus triumphat, qui præ omnibus sapientiam amat.

Alterum Aulæ elementum meritò dixeris Paupertatis Patrocinium, cui non ex vano Aquæ elementum accomodaueris: Terram aqua sequitur; qui sapientiæ studet, fauet paupertati; nam hæc digna sapiente ambitio est, adhærere pauperibus, non honoribus, quippè honores censeri possunt ornamenta hominis, sed pau-

peres

peres ſunt ornamenta Dei. Hac de cauſa Tu, ò ſapientiſſime Iuo, neglecta prophanæ ambitionis ſcena, ſpretis dignitatis inſignibus, deſerto amplitudinis culmine, maluiſti fortunam tuam abijcere inter Pauperum quiſquilias, quàm attollere inter phaleras dominantium; Hinc orta fuit ingens illa, ac inuicta conſtantia in orphanorum calamitate ſuſtentanda; in fouenda Pupillorum imbecillitate, in orbitate Viduarum ſubleuanda, in ærumna omnium egenorum conſolanda; Hinc exarſit vis illa vehementiſſima tuæ caritatis in repellendis iniurijs, contumelijs, calumnijs, damnis, fraudibus; telis, tormentis, quibus Paupertas vulnerabatur. Sileant mendacia Poetarum. Iuo verus Hercules fuit. Hercules eſt, qui monſtra domat, & tollit; monſtra mundi ſunt iniuriæ, quæ Pauperibus inferuntur; Has Iuo, & compeſcuit, & ſuſtulit.

Tale fuit Paupertatis patrocinium, quod Iuo exercuit; quale fuiſſe dicemus ſtudium religionis, tertium Aulæ elementum, Aeri ſimillimum? Corpus non aliter viuit, quam aerem reſpirando, nec animus aliter viuit, quam religioni ſeruiendo. Sic oportet, vt Aulæ reſpiratio ſit religionis ſtudium. Id Iuo callebat, ideoque vitam non niſi religioſis operibus æſtimabat; quoties reſpirabat, toties pietati litabat. Hoc animo tantùm voluebat, hoc moliebatur, hoc curabat, vt non modò haberet pietatem prò quæſtu, ſed quæſtum in pietate; non ille ſuæ, ſed Dei gloriæ conſulebat; inhiabat Eccleſiæ dignitati, non priuatæ vtilitati; aras indagabat, non opes; nec fora frequentabat, ſed Templa. Vſque adeò quodlibet religioſum opus, illi prò magnifico, & opu-

lento

lento fuit; nec immeritò; quidquid enim religiosum, Diuinum est.

Superest vltimum Aulæ elementum, animi nempè cum Deo coniunctio, ad quam progredimur è studio religionis, quemadmodum ex aere imus ad ignem. Etenim veteres tanti hoc elementum fecere, vt non nulli, etsi falsò opinati fuerint igne constare, & animum, & Deum. Nam ignis fertur in sublime, animus in Deum, Nil autem sublimius Deo, cui dum coniungitur animus, suum attingit culmen, in quo & nostra fœlicitas sistit. Aula nempè Romana nō habet pro meta humanę felicitatis orbitam, non apicem Capitolij, sed veri Numinis maiestatem? Atque id etiam Iuoni prò meta fuit, ad quam igneo, & perenni impetu tàm flagranter anhelabat vt more Phœnicis diuina flamma consumeretur semper ac semper reuiuisceret. Testor arcanam illam septem dierum spatio continuatam animi à corpore abalienationem: Ibi Sacramentum dixit, ibi fœdus æternum cum Diuinitate sanciuit; nam reuera, non aliud fuit tota Iuonis vita, quàm perpetua cum Deo cōiunctio. Vtinam possem vobis ob oculos ponere tàm amabile simul, & admirabile spectaculum, Iuonis Deo familiariter fruentis; agnosceret ex vero Aula Romana exemplar suum, sed quando id non licet, ex merito illi in hac Romanæ Sapientiæ arce Templum dedicastis; vt ex ipso sapientiæ sinu palàm eluceat, quantum honoris mereatur qui per sapientiam diuino seruit honori.

DIXI.